

PJ Carinarnicama

PREDMET: Objašnjenje o obezbjeđenju za carinski dug i ostala plaćanja za carinske postupke koji obuhvataju stavljanje robe u slobodan promet i posebne postupke, osim postupka tranzita

U cilju jednoobrazne primjene odredbi Carinskog zakona ("Sl. list CG", broj 86/22), Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", 026/23 od 06.03.2023, 097/23 od 30.10.2023, 104/25 od 19.09.2025) i Pravilnika o sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije, vrsti, obliku, strukturi i šiframa podataka u vezi deklaracija, zahtjeva ili odluka koje se upotrebljavaju za sprovođenje carinskih formalnosti („Službeni list CG“, br. 50/25), a u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 5 Zakona o carinskoj službi ("Sl. list CG" broj 3/16) Uprava carina dostavlja ovo objašnjenje. Ovim objašnjenjem opisuje se način postupanja prilikom podnošenja zahtjeva, provjere uslova, utvrđivanja i prilagođavanja referentnog iznosa, izdavanja odobrenja, način polaganja obezbjeđenja, vraćanja instrumenta obezbjeđenja i vođenje evidencije.

1. UVODNE I OPŠTE ODREDBE

1.1. Uvod i pravni osnov

Postupak obezbjeđenja carinskog duga regulisan je u skladu sa:

- Članovima 66 – 75 Carinskog zakona Crne Gore ("Sl. list CG", br. 086/22), u daljem tekstu Zakon;
- Članovima 193 – 223 Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", 026/23 od 06.03.2023, 097/23 od 30.10.2023, 104/25 od 19.09.2025), u daljem tekstu Uredba i
- Pravilnikom o sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije, vrsti, obliku, strukturi i šiframa podataka u vezi deklaracija, zahtjeva ili odluka koje se upotrebljavaju za sprovođenje carinskih formalnosti („Službeni list CG“, br. 50/25), u daljem tekstu Pravilnik.

Pojmovi koji se koriste u objašnjenju imaju sledeće značenje:

“carinski dug” je obaveza lica da plati iznos uvoznih ili izvoznih dažbina koji se primenjuje na određenu robu u skladu sa propisima, i odnosi se na sve uvozne dažbine koja obračunava i naplaćuje Uprava carina, a obuhvata uvozu carinu, PDV, posebni porez i akcizu ako roba podliježe naplati i tih dažbina pri uvozu.

“carinski dug koji je nastao” je carinski dug koji nastaje prihvatanjem carinske deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet (uključujući postupak upotrebe u posebne svrhe) i za postupak privremenog uvoza sa delimičnim oslobođenjem od plaćanja uvoznih dažbina.

“carinski dug koji može nastati” je carinski dug koji ne nastaje u trenutku prihvatanja carinske deklaracije za određeni postupak nego može nastati ukoliko se postupak ne okonča (u odobrenom roku), roba izuzme ispod carinskog nadzora ili iz bilo kog drugog razloga za nastanak carinskog duga, u skladu sa članom 67 Zakona. Odnosi se na privremeni smještaj robe i posebne postupke: carinsko skladištenje, privremeni uvoz uz potpuno oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina, aktivno oplemenjivanje, postupak upotrebe u posebne svrhe (za iznose koji nisu zaduženi u deklaraciji za postupak, nego mogu nastati ukoliko se ne ispune obaveze iz postupka).

“lice koje polaže obezbjeđenje” je dužnik, ili lice koje može postati dužnik, u skladu sa članom 66 stav 2 Carinskog zakona. Carinski organ može dozvoliti da obezbjeđenje za plaćanje carinskog duga položi lice od kojeg se to ne zahtijeva.

“carinski organ obezbjeđenja” je organizaciona jedinica nadležna za prihvatanje garancija, u slučaju zajedničkog obezbjeđenja to je Grupa za obezbjeđenje carinskog duga u sjedištu Uprave carina, a u slučaju pojedinačnog obezbjeđenja mjesno nadležna carinarnica.

“garant” je treće lice poslovno nastanjeno na carinskom području Crne Gore, shodno članu 71 Zakona. Garant se u pisanoj formi obavezuje da plati obezbjeđeni iznos dažbina koji odgovara carinskom dugu koji se naplaćuje pri uvozu ili izvozu.

“korisnik garancije” je Uprava carina.

2. OBAVEZA POLAGANJA OBEZBJEĐENJA

2.1. Slučajevi kada se polaže obezbjeđenje za plaćanje carinskog duga

Obezbjeđenje se polaže kod sledećih carinskih postupaka i operacija:

- postupka stavljanja robe u slobodan promet,
- postupka privremenog uvoza sa potpunim i/ili djelimičnim oslobođenjem od plaćanja uvoznih dažbina,
- postupka aktivnog oplemenjivanja, i
- postupka skladištenja robe.

2.2. Slučajevi kada se ne zahtjeva polaganje obezbjeđenja za plaćanje carinskog duga

Obezbjeđenje se ne zahtjeva:

- od državnih organa,
- za robu koja se prenosi fiksnom transportnom instalacijom, i
- za robu stavljen u postupak privremenog uvoza, u posebnim slučajevima koji su definisani članom 66 st. 9 tač.2 Zakona.

2.3. Neobavezno obezbjeđenje za plaćanje carinskog duga

Članom 68 Zakona propisano je da ako obezbjeđenje nije obavezno, carinski organ u svakom slučaju zahtjeva obezbjeđenje ako smatra da nije izvjesno da će iznos uvoznih ili izvoznih dažbina koji odgovara carinskom dugu i drugim dažbinama koje se naplaćuju pri uvozu ili izvozu, biti plaćen u propisanom roku. Carinski organ utvrđuje iznos tog obezbjeđenja tako da on nije viši od iznosa utvrđenog u skladu sa članom 67 Zakona.

2.4. Dodatna objašnjenja o obimu upotrebe obezbjeđenja

Članom 66 stav 3 Zakona propisano je da carinski organ zahtijeva da se za određenu robu ili za određenu deklaraciju položi samo jedno obezbjeđenje, ne isključujući primjenu odredbe člana 74 istog zakona koja se odnosi na traženje dodatnog ili novog obezbjeđenja. Stavom 4 istog člana propisano je da se obezbjeđenje položeno za određenu deklaraciju primjenjuje na iznos uvoznih ili izvoznih dažbina koji odgovara carinskom dugu i ostalim dažbinama za svu robu koja je obuhvaćena ili se pušta na osnovu te deklaracije, bez obzira da li je ta deklaracija ispravna ili ne. Sva roba na koju se odnosi podnijeta carinska deklaracija mora biti ispravno deklarirana i sve carinske formalnosti ispunjene. Dakle, obezbjeđenje položeno za određenu deklaraciju pokriva i pogrešno deklarisanu robu koja je obuhvaćena tom deklaracijom. Naprijed navedeno proizilazi i iz odredbe člana 12 stav 2 Zakona, kojom je propisano da je podnosilac deklaracije odgovoran za:

- tačnost i potpunost podataka datih u deklaraciji, obavještenju ili zahtjevu,
- vjerodostojnost, tačnost i punovažnost dokumenata koji prate deklaraciju, objašnjenje ili zahtjev,
- primjenu poštovanja obaveza koje se odnose na stavljanje robe u određeni carinski postupak ili sprovođenje odobrenih aktivnosti, i
- vjerodostojnost i tačnost svih informacija koje se pružaju carinskom organu ili ih taj organ zahtijeva.

Polazeći od gore navedenog, ukoliko obezbjeđenje nije razduženo, isto se može koristiti, u okvirima osiguranog iznosa za naplatu iznosa uvoznih ili izvoznih dažbina i drugih dažbina koje treba platiti nakon naknadne kontrole te robe, shodno članu 66 stav 5 Zakona.

U cilju pojašnjenja ukazujemo na najčešće prisutnu situaciju u praksi, a to je slučaj kada se vrši naknadna kontrola redovne deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet, za koju je položeno obezbjeđenje za naplatu nastalog carinskog duga. Naime, kod redovne deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet, činjenica da li položeno obezbjeđenje pokriva iznos nastalog carinskog duga, provjerava se u momentu prije puštanja robe u postupak. Kada je iznos obezbjeđenja dovoljan, roba se pušta. Ukoliko se carinski dug ne plati u propisanom roku od osam dana, naplaćuje se iz položenog obezbjeđenja. Međutim, članom 66 stav 5 Zakona produžava se mogućnost upotrebe obezbjeđenja i na kasniji period ukoliko se nakon sprovedene naknadne kontrole te deklaracije donese rješenje u upravnom postupku o naknadnoj naplati carinskog duga.

Na kraju, imajući u vidu sve napred iznijeto, dolazimo do sledećeg zaključka: u svim slučajevima naplate carinskog duga po rješenjima donijetim u carinsko upravnom postupku (rešenja posle naknadne kontrole; rešenja o naplati carinskog duga koji je nastao zbog neispunjavanja obaveza, u skladu sa članom 57 Zakona; rješenja o naplati carinskog duga po zahtjevu stranke i dr.), ukoliko je bilo položeno obezbjeđenje za plaćanje carinskog duga i ako isto nije razduženo, naplata se može vršiti iz obezbjeđenja, ako dužnik nije prethodno u propisanom roku od osam dana ispunio svoju obavezu.

2.5. Vrste obezbjeđenja

Obezbjeđenje se, u skladu sa članom 69 Zakona, može položiti u jednom od sljedećih oblika:

- deponovanjem gotovine ili drugog sredstva plaćanja za koje carinski organ priznaje da ima jednako dejstvo kao deponovanje gotovine,
- garancijom i
- drugim oblikom obezbjeđenja koji pruža jednaku sigurnost da će iznos uvoznih ili izvoznih dažbina koji odgovara carinskom dugu i drugim dažbinama koje se naplaćuju pri uvozu ili izvozu biti plaćen.

Obezbjeđenje se podnosi kao pojedinačno ili kao zajedničko obezbjeđenje, i to:

- **pojedinačno obezbjeđenje** koje se podnosi u propisanom obliku i prihvata od strane nadležne carinarnice - carinske ispostave;
- **zajedničko obezbjeđenje** za koje se podnosi zahtjev za polaganje zajedničkog obezbjeđenja na osnovu kojeg se izdaje odobrenje (ili odbija zahtjev) za zajedničko obezbjeđenje (CGU zahtjev/odobrenje) od strane Grupe za obezbjeđenje carinskog duga u sjedištu Uprave carina.

U skladu sa članom 199 Uredbe, kao pojedinačno obezbjeđenje može se upotrijebiti jedan od oblika obezbjeđenja iz člana 69 Zakona, a za zajedničko obezbjeđenje u postupku stavljanja robe u slobodan promet i postupku privremenog uvoza sa djelimičnim oslobođenjem od plaćanja uvoznih dažbina može se upotrijebiti **samo garancija**, dok se za ostale carinske postupke i privremeni smještaj može upotrijebiti **garancija i deponovanje gotovine**.

Carinski organ obezbjeđenja može da odbije da prihvati vrstu obezbjeđenja koja je izabrana ako nije odgovarajuća za pravilno sprovođenje carinskog postupka za koji se polaže. Carinski organ obezbjeđenja može da odbije da prihvati garanta ili predloženu vrstu obezbjeđenja ako ocijeni da se time ne obezbjeđuje blagovremeno plaćanje iznosa uvozne ili izvozne dažbine koji odgovara carinskom dugu i drugim dažbinama koje se naplaćuju pri uvozu ili izvozu.

3. POJEDINAČNO OBEZBJEĐENJE

Pojedinačno obezbjeđenje je vrsta obezbjeđenja koje se polaže u vezi sa određenom carinskom deklaracijom ili određenom robom. Pojedinačno obezbjeđenje podnosi se u iznosu koji mora odgovarati carinskom dugu koji je nastao ili koji bi mogao nastati po jednoj konkretnoj carinskoj operaciji. Imajući u vidu navedeno, za pojedinačno obezbjeđenje prihvatljivo je da se koriste sledeći oblici obezbjeđenja:

- deponovanje gotovine i
- garancija.

Pojedinačno obezbjeđenje polaže se kod nadležne carinarnice – carinske ispostave u kojoj će biti podnijeta deklaracija ili koja je nadležna za sprovođenje postupka za određenu robu, ako se zahtijeva obezbjeđenje carinskog duga koji nije vezan za carinsku deklaraciju.

Pojedinačno obezbjeđenje u vidu gotovinskog depozita uplaćuje se na depozitni račun nadležne carinarnice u čijem sastavu je carinska ispostava kod koje je (ili će biti) podnesena carinska deklaracija ili koja je nadležna za sprovođenje carinskog postupka.

Nakon uplate gotovinskog depozita, lice koje je izvršilo uplatu, podnosi nadležnoj carinarnici dokaz o izvršenoj uplati. Carinarnica vrši provjeru uplate i izdaje potvrdu o prijemu gotovinskog depozita na obrascu iz Priloga 27 Uredbe. Prilikom popunjavanja carinske deklaracije u rubriku R44 potrebno je upisati vrstu priložene isprave D01- Gotovinski depozit - pojedinačno obezbjeđenje, a u drugu podjelu rubrike R44 upisati broj potvrde o gotovinskom depozitu/godina. U petoj podjeli rubrike R47, za način plaćanja, upisati šifru "M"- obezbjeđenje uključujući gotovinski depozit.

U skladu sa članom 196 Uredbe, ako se zahtijeva obezbjeđenje za poseban postupak ili privremeni smještaj, a polaže se kao pojedinačno obezbjeđenje deponovanjem gotovine, to obezbjeđenje se polaže nadležnoj carinarnici za mjesto u kojem je roba stavljena u posebni postupak ili se nalazi u privremenom smještaju. Kada je poseban postupak, osim postupka upotrebe robe u posebne svrhe, okončan ili je nadzor nad robom za upotrebu u posebne svrhe ili nad privremenim smještajem propisno završen, iznos obezbjeđenja treba da vrati carinarnica. Na položeni iznos gotovine ne plaćaju se kamate.

Pojedinačno obezbjeđenje u obliku garancije podnosi se nadležnoj carinskoj ispostavi, kod koje će biti podnesena carinska deklaracija ili koja je nadležna za sprovođenje postupka za određenu robu ako se traži obezbjeđenje duga koji nije vezan uz carinsku deklaraciju, koji prihvata i evidentira predmetno obezbjeđenje u carinskom informacionom sistemu (CIS - Finansijski modul) u registru instrumenata obezbjeđenja.

Pojedinačno obezbjeđenje u vidu garancije podnosi se na obrascu iz Priloga 28 Uredbe, koja sadrži klauzulu "na prvi pisani zahtjev", u tri primjerka, nadležnoj carinarnici – carinskoj ispostavi. Nakon kontrole sadržaja garancije i podataka upisanih na garanciji, nadležna carinska ispostava prihvata podnijeti instrumenta obezbjeđenja, te ovjerava garanciju, a zatim dva primjerka vraća licu koje je položilo obezbjeđenje, a jedan primjerak zadržava u svojoj evidenciji.

4. ZAJEDNIČKO OBEZBJEĐENJE

Zajedničko obezbjeđenje je vrsta obezbjeđenja koja se polaže za pokrivanje iznosa uvoznih dažbina koji odgovara carinskom dugu za dvije ili više radnji, deklaracija ili carinskih postupaka.

Za korišćenje zajedničkog obezbjeđenja podnosi se zahtjev za polaganje zajedničkog obezbjeđenja, uključujući moguće smanjenje ili oslobođenje (CGU zahtjev/odobrenje), u skladu sa Pravilnikom.

Kod zajedničkog obezbjeđenja se utvrđuje visina referentnog iznosa shodno postupku za koji se zahtjeva, a koja mora odgovarati:

- tačnom iznosu carinskog duga koji se određuje za postupak stavljanja robe u slobodan promet i privremeni uvoz sa djelimičnim oslobođenjem, ili
- procijenjenom iznosu carinskog duga koji se određuje kod posebnih postupaka i privremenog smještaja, a koji se ne može tačno utvrditi u trenutku podnošenja zahtjeva ili može varirati u iznosima tokom razdoblja.

Zajedničko obezbjeđenje ne može biti niže od 10.000 eura.

Odobrenje za polaganje zajedničkog obezbjeđenja daje se licima koja ispunjavaju uslove iz člana 72 stav 1 Carinskog zakona, i to:

- 1) imaju sjedište na carinskom području Crne Gore,
- 2) nisu činili ozbiljne povrede ili ponovljene povrede carinskih i poreskih propisa, uključujući nepostojanje krivičnih djela koja se odnose na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva,
- 3) redovno koriste carinske postupke ili upravljaju prostorom za privremeni smještaj ili ispunjavaju praktične standarde stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

Ukoliko se lice koje je steklo status ovlašćenog privrednog subjekta (AEOC status) javi kao podnosilac zahtjeva za polaganje zajedničkog obezbjeđenja, naprijed navedeni uslovi se smatraju ispunjenim i nije ih potrebno provjeravati u postupku donošenja odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja.

Zajedničko obezbjeđenje se može podnijeti u obliku:

- deponovanja gotovine i
- garancije.

Zajedničko obezbjeđenje u obliku gotovinskog depozita uplaćuje se na depozitni račun nadležne carinarnice prema sjedištu podnosioca zahtjeva. Za polaganje gotovine kao zajedničkog obezbjeđenja koristi se obrazac iz Priloga 31 Uredbe.

Lice koje polaže obezbjeđenje ne može da koristi gotovinski depozit kao instrument za obezbjeđenje carinskog duga od dana kada je podnijelo zahtjev za vraćanje deponovane gotovine. Ako je lice koje polaže obezbjeđenje podnijelo zahtjev za djelimično vraćanje deponovane gotovine, isto može od dana podnošenja zahtjeva i dalje da koristi deponovanu gotovinu kao instrument obezbjeđenja samo u preostalom iznosu.

Zajedničko obezbjeđenje u obliku garancije polaže se kod carinskog organa obezbjeđenja- Grupe za obezbjeđenje carinskog duga u sjedištu Uprave carina. Garancija koja je izdata od strane odobrenog garanta podnosi se na obrazcu iz Priloga 30 Uredbe. Garanciju treba da odobri carinski organ obezbjeđenja kod kojeg će se garancija položiti i o odobrenju obavještava lice od kojeg se zahtjeva da položi obezbjeđenje.

4.1. Zahtjev za izdavanje odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja

Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje zajedničkog obezbjeđenja, korišćenje zajedničkog obezbjeđenja sa umanjenim iznosom ili oslobođenje od podnošenja obezbjeđenja (CGU zahtjev/odobrenje), podnosi se na obrascu iz Priloga 1 ovog Objašnjenja, carinskom organu obezbjeđenja - Grupi za obezbjeđenje carinskog duga u sjedištu Uprave carina.

Elektronsko podnošenje zahtjeva za korišćenje zajedničkog obezbjeđenja, korišćenje zajedničkog obezbjeđenja sa umanjenim iznosom ili oslobođenje od podnošenja obezbjeđenja – CGU omogućeno je putem nacionalnog sistema Carinskih odluka (CDS).

Kod podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja pravi se razlika prema tome da li se radi o obezbjeđenju za plaćanje carinskog duga koji je nastao ili o obezbjeđenju za plaćanje carinskog duga koji bi mogao nastati. Takođe, preporučuje se podnošenje posebnih zahtjeva za polaganje zajedničkog obezbjeđenja za svaki carinski postupak, na sledeći način:

- jedan zahtjev za postupak puštanja u slobodni promet koji obuhvata sve postupke puštanja u slobodni promet, uključujući i pojednostavljeno deklarisanje pri uvozu u skladu sa članom 121 i 122 Carinskog zakona, te privremeni uvoz uz djelimično oslobođenje,
- jedan zahtjev za privremeni smeštaj,
- jedan zahtjev za postupak carinskog skladištenja i
- jedan zahtjev za postupak privremenog uvoza uz potpuno oslobođenje i/ili aktivno oplemenjivanje.

Izuzeće od gore navedenog pravila je podnošenje jednog zahtjeva koji objedinjuje postupak privremenog smeštaja i postupak carinskog skladištenja kada se u istom prostoru odobrava privremeni smeštaj i postupak carinskog skladištenja.

Nakon podnesenog zahtjeva za polaganje zajedničkog obezbjeđenja, korišćenje zajedničkog obezbjeđenja sa umanjenim iznosom ili oslobođenje od podnošenja obezbjeđenja (CGU) sprovodi se postupak prihvatanja. Za prihvatanje zahtjeva za polaganje zajedničkog obezbjeđenja nadležan je carinski organ obezbjeđenja - Grupa za obezbjeđenje carinskog duga u sjedištu Uprave carina.

Grupa za obezbjeđenje carinskog duga provjeriće zahtjev te u slučaju da nijesu podnesene sve isprave ili nijesu dobro unijeti podaci u zahtjev, od podnosioca će zatražiti dopunu dokumentacije, odnosno ispravku podataka, odnosno obavijestiti podnosioca zahtjeva o mogućnosti povlačenja zahtjeva i pozvati na podnošenje novog ispravno popunjenog zahtjeva.

Nakon prihvatanja zahtjeva, Grupa za obezbjeđenje carinskog duga, uputiće zahtjev za provjeru ispunjenosti uslova za odobravanje polaganja zajedničkog obezbjeđenja, provjeru predloženog referentnog iznosa, korišćenje zajedničkog obezbjeđenja sa umanjenim iznosom ili oslobođenje od podnošenja obezbjeđenja, nadležnoj carinarnici prema mjestu u kojem je odobren posebni postupak (osim tranzita) ili privremeni smeštaj, za koji se zahtijeva polaganje zajedničkog obezbjeđenja.

4.2. Visina zajedničkog obezbjeđenja

Instrument za zajedničko obezbjeđenje polaže carinski dužnik kod carinskog organa obezbjeđenja, koji određuje visinu obezbjeđenja, a u skladu sa sljedećim kriterijumima:

- renome, pouzdanost i finansijska stabilnost dužnika,
- obim poslovanja dužnika,

- mogućnost nesmetane kontrole poslovanja, i
- poštovanje carinskih i poreskih propisa od strane dužnika.

Polaganje instrumenta obezbjeđenja plaćanja carinskog duga, osim u punom iznosu (100%), moguće je ostvariti i u smanjenom iznosu na 50%, 30% dijela utvrđenog referentnog iznosa, ili oslobođenje od polaganja obezbjeđenja (0% dijela utvrđenog referentnog iznosa). Referentni iznos obuhvata sve radnje, deklaracije ili postupke u određenom vremenskom periodu, a visina obezbjeđenja je iznos na koji se podnosi određeni oblik obezbjeđenja.

Pri odobravanju polaganja obezbjeđenja u smanjenom iznosu sprovode se odgovarajuće provjere od strane nadležne carinarnice, u zavisnosti od vrste postupka i zakonske regulative. Zajedničko obezbjeđenje sa smanjenim iznosom ima isto dejstvo kao položeno obezbjeđenje.

U kojem iznosu će biti podnešeno obezbjeđenje (punom ili smanjenom iznosu) navodi se prilikom popunjavanja zahtjeva za polaganje zajedničkog obezbjeđenja, uključujući moguće smanjenje ili oslobođenje upisivanjem odgovarajuće oznake iz Pravilnika (VI/3 Visina obezbjeđenja).

Za pokrivanje **nastalih carinskih dugova** - postupak puštanja robe u slobodan promet i privremeni uvoz uz djelimično oslobođenje navodi se jedna od sledećih oznaka:

- AA 100 % odgovarajućeg dijela referentnog iznosa
- AB 30 % odgovarajućeg dijela referentnog iznosa

Za pokrivanje **carinskih dugova koji bi mogli nastati** - posebni postupci i privremeni smještaj:

- BA 100 % odgovarajućeg dijela referentnog iznosa
- BB 50 % odgovarajućeg dela referentnog iznosa
- BC 30 % odgovarajućeg dijela referentnog iznosa
- BD 0 % odgovarajućeg dijela referentnog iznosa

Uslovi smanjenja visine zajedničkog obezbjeđenja i oslobođenje od polaganja obezbjeđenja propisani su članom 204 Uredbe, i sastavni su dio Priloga 4 ovog Objašnjenja.

Umanjenje u visini od 30% referentnog iznosa za postupak puštanja robe u slobodan promet, može se odobriti samo osobama koje imaju status ovlašćenog privrednog subjekta (AEOC status). Kako je ispunjenost uslova za umanjenje već cijenjena kod sticanja statusa ovlašćenog privrednog subjekta, to nije potrebno prilagati dodatnu dokumentaciju uz zahtjev.

U slučaju da je zahtijevano smanjenje referentnog iznosa na 50%, 30% ili 0%, za posebne postupke ili privremeni smještaj, Grupa za obezbjeđenje carinskog duga, će pisanim putem obavijestiti nadležnu carinarnicu prema sjedištu podnosioca zahtjeva kako bi ista utvrdila ispunjenost posebnih uslova za konkretnog privrednog subjekta, predviđenih Uredbom a koji se nalaze u Prilogu 2 ovog Objašnjenja. Nakon izvršene provjere ispunjenosti uslova za smanjenje referentnog iznosa, nadležna carinarnica dostavlja Mišljenje na zahtjev za odobrenje (CGU) na obrascu iz Priloga 3 ovog Objašnjenja.

4.3. Način određivanja referentnog iznosa

U postupku po zahtjevu za donošenje odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja potrebno je utvrditi referentni iznos. Iznos zajedničkog obezbjeđenja jednak je referentnom iznosu koji utvrdi carinski organ obezbjeđenja u skladu sa članom 67 Zakona, osim u slučaju smanjenja visine zajedničkog obezbjeđenja u skladu sa članovima 203 i 204 Uredbe.

Referentni iznos predlaže podnosilac zahtjeva, a utvrđuje ga carinski organ obezbjeđenja u saradnji sa podnosiocem zahtjeva. Referentni iznos utvrđuje se posebno za svaki postupak za koji se traži odobravanje polaganja zajedničkog obezbjeđenja, i to:

- postupak puštanja robe u slobodni promet,
- postupak aktivnog oplemenjivanja,
- postupak privremenog uvoza,
- postupak carinskog skladištenja, i
- privremeni smještaj.

Za svaki carinski postupak utvrđuje se samo jedan referentni iznos, odnosno odobrava jedno CGU odobrenje za polaganje zajedničkog obezbjeđenja. Odgovarajući oblik obezbjeđenja podnosi se po pravilu za jedan utvrđeni referentni iznos za postupak za koji je utvrđen. Međutim, u posebno opravdanim slučajevima, koje podnosilac mora obrazložiti, može se dopustiti podnošenje više instrumenata obezbjeđenja do visine referentnog iznosa utvrđenog za taj postupak, odnosno do referentnog iznosa odobrenja. To je situacija u kojoj podnosilac zahtjeva ne može obezbijediti garanciju za utvrđeni referentni iznos kod jedne finansijske institucije.

Izuzeće od jedinstvenog utvrđivanja referentnog iznosa:

1. zahtjev za zajedničko obezbjeđenje za postupak aktivnog oplemenjivanja, može se objediniti sa postupkom privremenog uvoza, odnosno referentni iznosi se mogu sabrati u okviru istog CGU odobrenja,
2. zahtjev za zajedničko obezbjeđenje, ako je isto lice vlasnik i carinskog skladišta i prostora privremenog smještaja, može se objediniti u jedno CGU odobrenje, odnosno referentni iznosi se mogu sabrati.

Kada se tokom važenja odobrenja za zajedničko obezbjeđenje utvrdi da referentni iznos nije dovoljan, korisnik odobrenja dužan je zahtijevati izmjenu odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja, u dijelu uvećanja visine referentnog iznosa što mora biti praćeno odgovarajućom visinom položenog instrumenta obezbjeđenja.

4.3.1. Određivanje referentnog iznosa za postupak puštanja robe u slobodan promet i privremeni uvoz sa djelimičnim oslobođenjem

Za postupak puštanja robe u slobodan promet, referentni iznos predlaže podnosilac zahtjeva prema njegovim potrebama, u zavisnosti od količine uvoznih carinskih deklaracija koje namjerava da podnosi i vrijednosti uvoznih dažbina koje će biti pokrivene konkretnim obezbjeđenjem.

Podnosilac zahtjeva će visinu referentnog iznosa odrediti na osnovu podataka o utvrđenom carinskom dugu u prethodnih 12 mjeseci, kao i na osnovu procjene obima namjeravanih postupaka u budućem periodu.

U postupku puštanja robe u slobodan promet, nakon stavljanja deklaracije u određeni status (U08 - puštena), uvozni dug se automatski zadužuje i/ili rezerviše na podnesenom obezbjeđenju. Referentni iznos za ovaj postupak posebno se ne ocjenjuje od strane carinskog organa jer isti ne može biti prekoračen.

Podnosilac zahtjeva mora prilikom određivanja referentnog iznosa uzeti u obzir da iznos duga bude pokriven od datuma nastanka duga do dana dospjeća, vodeći računa da je rok plaćanja duga 8 dana od obaveštavanja o carinskom dugu, odnosno 30 dana (ako je odobreno odloženo plaćanje).

Ukoliko lice ne podnese zahtjev za odloženo plaćanje dažbina (DPO), dažbine je dužan platiti u roku od osam dana od dana prijema obavještenja, shodno članu 81 Zakona.

Carinski organ, na zahtjev zainteresovanog lica za odloženo plaćanje dažbina, nakon polaganja obezbjeđenja, može odobriti odloženo plaćanje dažbina na 30 dana, ukoliko dužnik ispunjava sledeće uslove da:

- je pouzdan i finansijski stabilan,
- uredno ispunjava carinske obaveze,
- vodi računovodstvenu evidenciju koja garantuje nesmetanu kontrolu,
- nije počinio carinski i poreski prekršaj u poslednje tri godine.

Povodom ovog zahtjeva se donosi posebno odobrenje.

4.3.2. Određivanje referentnog iznosa za posebne postupke i privremeni smeštaj

Prilikom utvrđivanja referentnog iznosa za posebne postupke ili privremeni smeštaj, za svaki posebni postupak i/ili privremeni smeštaj potrebno je odrediti taj iznos.

Nakon prihvatanja zahtjeva, Grupa za obezbjeđenje carinskog duga uputiće zahtjev za davanje mišljenja na predloženi referentni iznos nadležnoj carinarnici prema mjestu u kojem je ili će biti odobren posebni postupak (osim tranzita) ili privremeni smeštaj, za koji se zahtijeva polaganje zajedničkog obezbjeđenja.

Referentni iznos utvrđuje se na osnovu informacija o robi koja je stavljena u te carinske postupke tokom prethodnih 12 mjeseci, te na osnovu procjene obima namjeravanih postupaka u budućem periodu. Kada nijesu dostupni podaci za prethodni period, uzimaju se podaci na osnovu plana procjene obima planiranih operacija podnosioca zahtjeva u sledećih 12 mjeseci.

Kod postupka carinskog skladištenja robe podnosilac zahtjeva daje predlog za visinu iznosa obezbjeđenja na osnovu planiranih ili uobičajenih zaliha robe, procijenjene vrijednosti robe, odnosno prema procijenjenom iznosu dažbina za tu robu, uzimajući u obzir period prosječnog zadržavanja robe u postupku carinskog skladištenja.

Kod utvrđivanja visine instrumenta zajedničkog obezbjeđenja za postupak skladištenja robe, osim navedene provjere finansijske stabilnosti i pouzdanosti carinskog dužnika, zahtijeva se i Mišljenje nadležnih PJ Carinarnica. Carinska ispostava kod koje je evidentirano carinsko skladište predlaže visinu garancije za postupak carinskog skladištenja na osnovu izvršenih kontrola i elaborata carinskog obveznika i dostavlja mišljenje o očekivanom i procijenjenom maksimalnom iznosu carinskog duga u postupku carinskog skladištenja robe, koji je potrebno obezbijediti bankarskom garancijom.

Ako za carinsko skladište ili privremeni smeštaj nije moguće odrediti referentni iznos, a to je najčešće zbog raznovrsne robe koja može biti smještena u te prostore, kao i vrijednosti iste, ili kada nijesu dostupne informacije na osnovu kojih se može jasnije odrediti referentni iznos, isti se određuje na 10.000 eura za svaku deklaraciju.

Nadležna carinarnica – carinska ispostava nakon prijema zahtjeva za davanje mišljenja, dužna je provjeriti uslove za izdavanje odobrenja za zajedničko obezbjeđenje iz člana 72 Zakona te provjeriti predloženi referentni iznos i dati mišljenje na zahtjev za polaganje zajedničkog obezbjeđenja uzimajući u obzir navedeno.

Imajući u vidu da se preporučuje podnošenje jednog zahtjeva za odobravanje polaganja zajedničkog obezbjeđenja za postupak carinskog skladištenja, koji obuhvata sva carinska skladišta istog imaoća odobrenja, potrebno je da carinarnica u svom mišljenju objedini referentni iznos za sva carinska skladišta istog imaoća odobrenja a na osnovu pojedinačnih mišljenja nadzornih carinskih ispostava o visini referentnog iznosa, za svako skladište pojedinačno.

Provjeru referentnog iznosa obavlja carinarnica u zavisnosti od zahtijevanog postupka, a kada se isti predlaže za postupak aktivnog oplemenjivanja ili privremenog uvoza, zatražiti će mišljenje carinske ispostave nadležne za odobravanje postupka aktivnog oplemenjivanja ili privremenog uvoza. Referentni iznos se mora utvrditi u postupku odobravanja posebnog postupka, osim tranzita, odnosno odobrenje za poseban postupak se može izdati tek kada je taj iznos potvrđen od strane nadležne carinske ispostave i nakon što je odobreno odgovarajuće zajedničko, odnosno pojedinačno obezbjeđenje ako se isto može odobriti u konkretnom slučaju.

Takođe, odobrenje za prostor privremenog smještaja i/ili carinskog skladišta može biti donešeno tek nakon što je odobreno polaganje zajedničkog obezbjeđenja za privremeni smještaj i/ili carinsko skladište.

U Prilogu 2 ovog Objašnjenja su navedeni uslovi za odobravanje polaganja zajedničkog obezbjeđenja i načini provjere njihove ispunjenosti.

Svoje mišljenje na ispunjenost uslova za odobravanje polaganja zajedničkog obezbjeđenja i predloženu visinu referentnog iznosa nadležna carinarnica dostavlja na obrascu iz Priloga 3 ovog Objašnjenja. U slučaju negativnog mišljenja carinarnica će isto detaljno obrazložiti.

4.4. Odobrenje za polaganje zajedničkog obezbjeđenja

Odobrenje za polaganje zajedničkog obezbjeđenja donosi Uprava carina u sjedištu. Pri donošenju konačne odluke, Grupa za obezbjeđenje carinskog duga uzima u obzir mišljenje nadležne carinarnice.

Odluka se donosi u rokovima iz član 16 stav 5 Zakona, odnosno u roku od 120 dana od dana prihvatanja zahtjeva. Navedeni rok može se produžiti za još 30 dana ako potrebne provjere nijesu izvršene u roku. O produženju roka obavještava se podnosilac zahtjeva uz navođenje razloga produženja.

Takođe, podnosilac može zahtijevati produženje roka za donošenje odluke radi prilagođavanja, kako bi obezbijedio ispunjavanje određenih uslova i kriterijuma. Carinski propisi ne određuju rok produženja roka za donošenje odluke u ovim slučajevima, te isti određuje carinski organ u skladu sa predlogom podnosioca.

Prije donošenja odluke koja nije u interesu stranke, carinski organ saopštava osnove na kojima namjerava da zasnuje svoju odluku podnosiocu zahtjeva, kojem je data mogućnost da izrazi svoj stav u okviru određenog roka, koji teče od dana kad je primio to saopštenje ili se smatra da ga je primio, nakon čega carinski organ podnosioca zahtjeva obavještava u odgovarajućem obliku o odluci. Na postupak pred carinskim organom primjenjuju se odredbe zakona koji uređuje upravni postupak, osim ako nije drugačije propisano Zakonom.

Ako će odluka na zahtjev biti pozitivna, prije donošenja odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja, Grupa za obezbjeđenje carinskog duga će izdati obavještenje o visini utvrđenog referentnog iznosa i pozvati podnosioca zahtjeva na polaganje instrumenta zajedničkog obezbjeđenja u utvrđenom referentnom iznosu, u roku ne dužem od 30 dana od dana prijema

pisanog obavještenja. Ukoliko u ostavljenom roku ne položi instrument obezbjeđenja, smatraće se da odluka nije donijeta.

Nakon prijema garancije za zajedničko obezbjeđenje carinski organ obezbjeđenja - Grupa za obezbjeđenje carinskog duga u sjedištu Uprave carina, vrši kontrolu forme i podataka upisanih na garanciji. Potom garanciju unosi u carinski informacijski sistem (CIS - Finansijski modul) u registru instrumenata obezbjeđenja. Unošenjem garancije sistem automatski dodjeljuje referentni broj garancije - GRN. Ovjerom podnijete garancije Grupa za obezbjeđenje carinskog duga izdaje Odobrenje za polaganje zajedničkog obezbjeđenja, korišćenje zajedničkog obezbjeđenja sa umanjnim iznosom ili oslobođenje od podnošenja obezbjeđenja. Original ovjerene garancije čuva se u sjedištu Uprave carina, a dva primjerka ovjerene garancije vraćaju se podnosiocu.

5. NADZOR I PRAĆENJE GARANCIJA

Grupa za obezbjeđenje carinskog duga prati bankarsku garanciju u Registru bankarskih garancija prema njihovim identifikacionim brojevima i GRN brojem. Listu carinskih dužnika koja se blagovremeno ažurira, nadležni carinski organ prati putem carinskog informacijskog sistema.

Nadzor referentnog iznosa se vrši od strane carinskog organa i od strane nosioca odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja.

Nadzor referentnog iznosa kod stavljanje robe u slobodan promet na osnovu redovne deklaracije, vrši se automatizmom od strane CIS-a, u trenutku stavljanja robe u slobodan promet. Podnošenjem deklaracije automatski se zadužuje bankarska garancija, a plaćanjem automatski razdužuje.

Kod postupka stavljanja robe u slobodan promet na osnovu pojednostavljenih deklaracija, u skladu sa članom 122 Zakona, nadzor referentnog iznosa vrši se na osnovu dopunske deklaracije ili, ako je primjenjivo, na osnovu podataka evidentiranih u poslovnim knjigama deklaranta.

Nadzor nad referentnim iznosom za ostale postupke, osim tranzita koji se prati u GMS-u (aplikacija NCTS), vrši korisnik odobrenja za zajedničko obezbjeđenje, a po potrebi i nadležna carinska ispostava u okviru redovnih kontrola koje sprovodi najmanje jednom godišnje, a ukoliko je u pitanju privredni subjekat koji prvi put podnosi zahtjev za polaganje zajedničkog obezbjeđenja u roku od tri mjeseci od dana davanja odobrenja.

Nakon obavljenog nadzora referentnog iznosa, nadležna carinska ispostava će u slučaju utvrđene potrebe za smanjenjem ili povećanjem iznosa obavijestiti Grupu za obezbjeđenje carinskog duga u sjedištu Uprave carina, koja će po navedenom izvještaju pokrenuti postupak prema korisniku odobrenja za smanjenje odnosno uvećanje referentnog iznosa.

Korisnik odobrenja, u skladu sa članom 202 Uredbe, vrši nadzor referentnog iznosa na način što vodi računa da ukupni iznos carina i drugih davanja koji je dospio ili može dospjeti ne prelazi referentni iznos, te ukoliko referentni iznos nije dovoljan, lice koje polaže obezbjeđenje mora obavijestiti carinski organ. Nosioc odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja obavezan je da vodi evidenciju iz koje je vidljiva opterećenost referentnog iznosa zavisno od postupka za koji je isti odobren i po potrebi je dostaviti carinskom organu.

6. OPOZIV, UKIDANJE I VRAĆANJE GARANCIJE

U skladu sa članom 200 stav 2 Uredbe carinski organ obezbjeđenja može da ukine odobrenje garancije i o ukidanju obavještava garanta i lice od kojeg se zahtijeva da položi obezbjeđenje. Ukidanje odobrenja garancije proizvodi pravno dejstvo šesnaestog dana od dana kada je garant primio ili se smatra da je primio odluku o ukidanju.

Takođe, garant može da opozove garanciju i o tome treba da obavijesti carinski organ obezbjeđenja, shodno članu 200 stav 4 Uredbe. Opoziv garancije proizvodi pravno dejstvo šesnaestog dana od dana kada je garant o opozivu obavijestio carinski organ obezbjeđenja.

Opoziv garancije ne utiče na robu koja je, u trenutku kada opoziv proizvodi pravno dejstvo, već stavljena u carinski postupak ili privremeni smještaj i još uvijek se nalazi u postupku ili privremenom smještaju na osnovu opozvane garancije.

Shodno članu 206 Uredbe kada se polaže nova garancija kao oblik zajedničkog obezbjeđenja, ona mora da sadrži klauzulu da se tom garancijom preuzimaju sve obaveze iz prethodno položene garancije. Ako se garancija opozove bez polaganja nove garancije za budući period, opozvana garancija se razdužuje nakon što carinski organ provjerom utvrdi da su svi nastali carinski dugovi ugašeni u skladu sa carinskim propisima ili da su nastupile okolnosti zbog kojih carinski dug više ne može nastati, a najkasnije u roku od devet mjeseci od dana stupanja opoziva na snagu. Garant se može pozvati da ispuni svoju obavezu plaćanja sve dok se garancija ne razduži.

Grupa za obezbjeđenje carinskog duga će u ovom slučaju uputiti zahtjev carinarnicama za dostavu podataka da li carinski dužnik ima carinskog duga. Nakon pribavljanja podataka, obratiće se Odsjeku za naknadnu kontrolu kako bi se utvrdilo da li može doći do naknadne naplate po carinskim dokumentima koja su bila obezbijedena bankarskom garancijom. Nakon pribavljanja mišljenja Grupa za obezbjeđenje carinskog duga će donijeti konačnu odluku o postupanju po zahtjevu za opoziv garancije i mogućnosti njenog vraćanja garantu.

Opozvano obezbjeđenje za posebne postupke vratiće se tek kada su ti postupci pravilno okončani, odnosno kada je u saradnji sa nadležnim carinskim ispostavama utvrđeno da carinski dug više ne može nastati. Ukoliko poseban postupak nije okončan, sve obaveze po osnovu garancije, čije se vraćanje traži, moraju biti u potpunosti preuzete novim obezbjeđenjem čija je visina jednaka ili veća od opozvanog obezbjeđenja, kako bi se izvršilo vraćanje.

Carinski organ obezbjeđenja u skladu sa članom 75 Zakona razdužuje instrument obezbjeđenja odmah kada se carinski dug i obaveza po osnovu drugih dažbina koje se naplaćuju pri uvozu ili izvozu, ugasi ili više ne može nastati. Ako su carinski dug i obaveza po osnovu drugih dažbina koje se naplaćuju pri uvozu ili izvozu djelimično ugašeni ili ako mogu da nastanu samo u odnosu na dio iznosa koji je obezbijeden, odgovarajući dio obezbjeđenja se razdužuje na zahtjev lica koje je položilo obezbjeđenje, osim ako se radi o iznosu zbog kojeg razduživanje dijela obezbjeđenja nije opravdano.

Napomena: Shodno članu 560 Uredbe, postojeća obezbjeđenja – garancije ostaju na snazi do isteka roka važenja, a ostali oblici obezbjeđenja do okončanja predmetnog carinskog postupka za koji su položena ili do prestanka važenja odobrenja za sprovođenje tog postupka. Do potpune primjene nacionalnog sistema Carinskih odluka (CDS), o čemu će Uprava carina naknadno obavijestiti, zahtjevi za korišćenje zajedničkog obezbjeđenja, korišćenje zajedničkog obezbjeđenja sa umanjenim iznosom ili oslobođenje od podnošenja obezbjeđenja i zahtjev za odloženo plaćanje dažbina će se podnositi pisanim putem.

SADRŽAJ:

1. Uvodne i opšte odredbe.....	2
1.1. Uvod i pravni osnov.....	2
2. Obaveza polaganja obezbjeđenja.....	3
2.1. Slučajevi kada se polaže obezbjeđenje za plaćanje carinskog duga.....	3
2.2. Slučajevi kada se ne zahtijeva polaganje obezbjeđenja za plaćanje carinskog duga.....	3
2.3. Neobavezno obezbjeđenje.....	3
2.4. Dodatna objašnjenja o obimu upotrebe obezbjeđenja.....	3
2.5. Vrsta obezbjeđenja.....	4
3. Pojedinačno obezbjeđenje.....	5
4. Zajedničko obezbjeđenje.....	6
4.1. Zahtjev za izdavanje odobrenja za polaganje zajedničkog obezbjeđenja.....	7
4.2. Visina zajedničkog obezbjeđenja.....	7
4.3. Način određivanja referentnog iznosa.....	8
4.3.1. Određivanje referentnog iznosa za postupak puštanja robe u slobodan promet i privremeni uvoz sa djelimičnim oslobođenjem.....	9
4.3.2. Određivanje referentnog iznosa za posebne postupke i privremeni smještaj.....	10
4.4. Odobrenje za polaganje zajedničkog obezbjeđenja.....	11
5. Nadzor i praćenje garancije.....	12
6. Opoziv, ukidanje i vraćanje garancije.....	13

Prilozi:

Prilog 1 - Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje zajedničkog obezbjeđenja, korišćenje zajedničkog obezbjeđenja sa umanjnim iznosom ili oslobođenje od podnošenja obezbjeđenja, za sve postupke osim tranzita

Prilog 2 – Način provjere ispunjenosti uslova za izdavanje odbrenja za zajedničko obezbjeđenje

Prilog 3 – Mišljenje PJ Carinarnica na zahtjev za odobrenje (CGU)

(Akt Uprave carina I/1 broj 15038/1-25 od 19.11.2025.godine)